

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

БІБЛІОТЕКА ЕСТЕТА

Френсіс Скотт Фіцджеральд

ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ

 [®] Тернопіль
Богдан

УДК 82/89
ББК 84.7 США
Ф 66

Серію «Бібліотека естета»
засновано 2016 року

Перекладено за виданням:
F. Scott Fitzgerald, *The Great Gatsby*, 1925

Переклад з англійської
Олександра Мокровольського

Фіцджеральд Ф.
Ф 66 Великий Гетсбі : / Ф. Фіцджеральд ; пер. з англ. О. Мокровольсько-
го. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2016. — 200 с. — (Серія
«Бібліотека естета»).

ISBN 978-968-10-4567-4 (серія)

ISBN 978-966-10-4566-7

УДК 82/89
ББК 84.7 США

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути відтворена в будь-
якому вигляді без дозволу автора перекладу чи видавця.*

ISBN 978-968-10-4567-4 (серія)
ISBN 978-966-10-4566-7

© Мокровольський О.М.; переклад, 2016
© Навчальна книга — Богдан, 2016

Укоотре присвячую Зельді

Вдягни злотий циліндр,
щоб їй сподобавсь;
як зможеш, то дострибни до гілля,
щоб скрикнула: «О золотий колобус!
Будь мій, а я — твоя!»

Томас Паркі Д'Інвілієрс

РОЗДІЛ 1

Колись, як я був іще молодий та вразливий, батько дав мені пораду, котру я відтоді знай кручу і так і сяк у голові.

«Якщо тобі закортить когось огудити, — сказав він мені, — ти просто пригадай, що комусь у цьому світі не випало стільки переваг, скільки дісталось тобі!»

Та більш нічого й не додав. Але ми з ним завжди спілкувалися недомовками, то я втямив, що він вклав у ці слова куди більше, ніж вони промовляли самі собою. Завдяки цьому в мені розвинулася схильність бути стриманим у всіх судженнях, і ця звичка допомогла відкритися переді мною стільком цікавим натурам, а з іншого боку — зробила мене жертвою стількох невинно докучливих людей. Нездоровий розум хутко вловлює цю стриманість у цілковито нормальній людині, й квапить-ся вчепитися за неї, і тому в коледжі мене часто несправедливо звинувачували в політиканстві, бо мені звіряли таємні муки шалені, навіть незнайомі мені молодики. А я ж зовсім не домагався аж такої довіри — не раз, і не два, завваживши декотрі непомильні знаки вже набухло-

го довірчого зізнання, я починав удавано позіхати, чи з головою поринав у читання, а чи відлякував небажаного сповідника вибухом легковажної балакучості, — по-заяк ті ширі сповіді молодиків, чи вирази, в яких вони виливаються, то все зазвичай плагіат і ще ж, як на те, й підписаний очевидними недомовками. Стриманість у судженнях — це ж запорука невичерпної надії. Я й досі побоююся випустити щось із уваги, хай-но забуду, що, як мій батько не без снобізму зауважував, а я по-снобістськи повторюю, природа нерівномірно наділяє людей чуттям до основоположних моральних цінностей.

Ну а зараз, ось так нахвалившись моєю терпимістю, я мушу визнати ще й те, що вона таки має межі. Людська поведінка може ґрунтуватися або на твердій скельній породі, або ж на хлипкому болоті, але коли хтось переступає через певну межу, тоді мені байдуже стає, на чому там вона ґрунтується. Коли я минулої осені повернувся зі східної частини Нью-Йорка, мене поійняло одне-єдине бажання: аби світ упхався в такий собі моральний мундир і завмер, мов на команду «струнко». Мене більше вже не тягло до бурхливих виправ у привілейоване зазірання до закапелків людських сердець. І для одного лишень Гетсбі — чоловіка, що надав своє ім'я цій книзі, — я робив виняток із такої моєї реакції; для Гетсбі, хто для мене немовби втілення усього, що я щиро, не награно, зневажаю. Якщо людська особистість являє собою таку собі неперервну низку послідовних жестів, то з нього просто перла якась пишна розкіш, певна вивищена чутливість до обіцянок життя, от ніби його щось пов'язувало з однією із тих хитромудрих машин, котрі реєструють землетруси на відстані десятків тисяч миль. Ця здатність миттєво відгукуватися не має нічого спільного з тією розхляпаною вразливістю, яку поймають «творчим темпераментом», — був то якийсь надзвичайний дар спо-

дівання, така романтична готовність, якої доти ніколи, в жодній іншій людині, я не подибував та й навряд чи ще коли і хоч би в кому здибаю. Ні, Гетсбі таки виправдав себе насамкінець, бо ж саме те, що чигало на Гетсбі, саме той отруйливий порошок, що хвостом вився за вихором його мрій, — ось що заступило на час мою цікавість до людських неплідних печалей та швидкоплинних піднесень.

Моя заможна родина ось уже третім поколінням відіграє шановану роль у житті нашого середньозахідного містечка. Карраваї — це цілий клан, і, згідно з родинними переказами, він відлічує родовід аж від герцогів де Баклуш, хоча родоначальником нашої гілки годиться вважати брата мого діда, що прибув сюди п'ятдесят першого року, послав когось замість себе повоювати в Громадянській війні й започаткував власну справу в торгівлі залізом, яку й досі провадить мій батько.

Мені не довелося побачити того двоюрідного діда, однак подекують, нібито я на нього схожий, а головний тому доказ — досить-таки понурий портрет, що висить у батьковій конторі.

1915-го я закінчив Єльський університет у Нью-Гевні, рівно за чверть сторіччя після мого батечка, а трохи перегодом узяв участь у протидії тій припізненій тевтонській міграції, відомій світові як Велика світова війна. Я так був ужився в той контраст, що, повернувшись додому, ніяк не міг оговтатися чи то уговкатися. Середній Захід більше вже не видавався мені гарячим центром світоладу, а радше обшарпанним задвірком усесвіту, і зрештою надумався я податися на схід та опанувати кредитну справу. Адже всі, кого я знав, крутилися в справі кредитування — то що, вона не прогонує ще одного прищепного до неї чоловіка? Збіглися всі мої тітки-дядьки та й обговорили це діло, гейби вибирали підготовчу шкільку

для мене, і зрештою, дуже поважно понасуплювавшись і повагавшись, зронили гуртове: «Чом би й ні? Та неха-аай...» Батько зголосився фінансово підтримувати мене впродовж року, і після всіляких там загайок, я навесні двадцять другого прибув таки на Схід — у Нью-Йорк — назавжди, як гадалося мені тоді.

Найрозумніше було б підшукати собі помешкання в місті, але насувалися літня спека й духота, а я ж тільки допіру відірвався від краю привільних моріжків та любо-го холодочку, отож коли молодий колега запропонував винайняти на двох хатину десь у передмісті, я радо вхопився за цю ідею. Він і підшукав будиночок — криту толем та обшарпану негодами хижку за вісімдесят зелених на місяць, але останньої хвилини начальство відрядило його до Вашингтона, тож я сам-один подався «на село». Завів собі собаку (лише на кілька днів, поки не втекла), купив старенького «доджа» та найняв літню служницю фінку, котра вранці застеляла мені ліжко й варила сніданок на електричній плиті, бурмочучи собі під ніс якісь фінські премудроці.

День-два почувався я самотньо, аж поки одного ранку якийсь чоловік, певне, допіру з вокзалу, зупинив мене на вулиці запитанням:

— А чи не скажете, будьте ласкаві, як добутися до села Вест-Ег?

Я сказав йому. І далі вже пішов не самотній, як було досі! Бо щойно я ж виступив у ролі проводиря, розвідника й місцевого мешканця. Отак-ото ненароком той незнайомиць і наділив мене свободою бути сусідою серед сусідів.

І так у міру того, як усе сильніше пригрівало сонце й нестримно розбруньковувалося листя на деревах, достоту як швидкоісно воно все розгортається в кінофільмах, я й упевнився, що з літом розпочинається і нове життя.

З одного боку, треба було стільки всього перечитати, а з іншого — чом би й не набратися доброго здоров'я з цього такого свіжого, аж дух перехоплювало, повітря? Я купив добрячий десяток томів з банківської справи, а ще з кредитування та інвестування, і вони ярили у мене на полиці червоним золотом, обіцяючи розкрити мені ті блискучі тайни, що тільки Мідас, Морган і Меценат їх відали. І я палав наміром перечитати ще багато-пребагато й інших книг. Іще під час навчання в коледжі я трохи бавився пером — якось-то був написав цілу низку вельми урочистих та незаперечних передових статей до «Сйль-Ньюс» — а тепер мені знов кортіло збагатити своє життя літературними заняттями й знову стати найвужчим із усіх вузьких фахівців — так званим чоловіком широкого кругогляду. І це не просто гра в парадокси, бо ж, зрештою, життя лиш тоді найкраще бачиш, коли спостерігаєш його з одного-єдиного вікна.

Волею випадку так воно вже сталося, що поселився я серед чи не найдивнішої громади у Північній Америці. На продовгастому гомінкому острові, що тягнеться ген на схід від Нью-Йорка, є, поміж інших цікавинок природи, два незвичайні виступи суходолу. За якихось двадцять миль від міста двійко велетенських яєць, однаковісінькі своїми обрисами, а розділені лиш невеликою затокою, випинаються у найбільш одомашнену в Західній півкулі калабану солоної води — неозорі водні задвірки протоки Лонг-Айленд. Утім, їм далеко до форми ідеального овоїда: подібно до яйця в Колумбовій бувальщині, вони сплюснені в своїй основі, але все одно настільки яйцеподібні, що чайки, ширяючи над ними, не перестають, певне, чудуватися: і хто в світі міг знести такі яєла? Що ж до безкрилих істот, то цих дужче вражає їх неподібність у всьому, окрім, хіба обрисів та розмірів.